

Uchwała nr VIII/33/2011
Rady Gminy Kosakowo
z dnia 5 kwietnia 2011 roku

w sprawie: „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2011-2015”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r.Nr 142, poz 1591 z późniejszymi zmianami), w związku z art. 6 ust.2 pkt 1,ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.Nr 80.poz.1493 z późn. zm.)

Rada Gminy Kosakowo uchwala , co następuje:

§ 1

Przyjmuje się :

„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015”,

wraz z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Perspektywa podmiotowa zjawiska przemocy.

Przeciwdziałanie przemocy stanowi przedmiot działań służb publicznych i organów chroniących dobra i życie obywateli. Problematyka przemocy jest zjawiskiem złożonym i wielowymiarowym, nie dotyczy jedynie szczególnych i indywidualnych przypadków, jej porażające działanie rozprzestrzenia się na całe grupy, środowiska i społeczności, dlatego walka z tą formą patologii ma tak wielką wagę. Przemocą jest każde zachowanie, którego intencją jest wyrządzenie krzywdy drugiemu człowiekowi, wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji. Szczególną formą przemocy jest przemoc domowa, zwana też przemocą rodzinną, czyli zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Jej krzywdzący charakter zwielokrotniony jest przez dysonans pomiędzy opiekuńczym, ochraniającym i bezpiecznym charakterem funkcji rodziny, a rzeczywistym, raniącym, wykorzystującym i poniżającym działaniem sprawcy odbierającym tę wartość. Zwykle definicje przemocy biorą pod uwagę trzy podstawowe kryteria:

- **Rodzaj zachowania** (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna);
- **Intencje** (spoiwem relacji staje się lęk ofiary i manipulowanie tym lękiem przez sprawcę, bez liczenia się z prawami, potrzebami i pragnieniami ofiary, w celu jej kontrolowania i posiadania);
- **Skutki przemocy** (uraz psychiczny, syndrom wyuczonej bezradności, zespół stresu pourazowego, syndrom bitej kobiety, depresje, choroby psychiczne, zachowania suicydalne).

Przemoc może mieć charakter:

- **Instrumentalny** – wykorzystywana jest jako środek do realizacji ściśle określonych celów, zmuszania ofiary do podporządkowania się i wymuszenia konkretnych, służących zaspokojeniu potrzeb sprawcy czynności;
- **Bezinteresowny** – motywy jej wykorzystywania sprowadzają się wyłącznie do poszukiwania przez sprawcę swego poczucia zadowolenia lub swego poczucia odreagowania emocjonalnego.

Każda z form przemocy odbiera człowiekowi najcenniejsze przymioty: poczucie wartości, sprawczości, indywidualności, ważności. Zaburza poczucie bezpieczeństwa, niszczy samoocenę, ogranicza działanie i rozwój jednostki, przyczynia się do rozwoju lęku, bezradności i bezwartościowości, niszczy poczucie koherencji.

Przemoc funkcjonuje zarówno w wymiarze indywidualnym jak i grupowym i zawsze godzi w psychospołeczne podstawy funkcjonowania człowieka. Ze względu na złożoność doświadczeń związanych z przemocą, zarówno planowanie jak i realizacja działań powinna obejmować swym zakresem wszystkie osoby, które uwikłane są w krąg przemocy: ofiary, świadków i sprawców, uwzględniając podstawowe założenia:

1. Przemoc jest wpisana w sprawcę;
2. Jeśli po pierwszym incydencie nie przetnie się agresji, automatycznie wpada się w przemoc;
3. Przemoc jest chroniczną traumą, a nie chwilowym kryzysem;
4. Przemoc w rodzinie sama z siebie nie wygaśnie. Wymaga interwencji i pomocy z zewnątrz;
5. Jeżeli nie ma zdecydowanej reakcji otoczenia i interwencji, następuje utrwalenie, a nawet nasilenie przemocy;
6. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga sprzyjającego klimatu społecznego. Kluczowe jest przekonanie, że przemoc jest przestępstwem, nie jest zjawiskiem incydentalnym, może wystąpić niezależnie od pozycji, wykształcenia i statusu społecznego;
7. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga wiedzy na temat negatywnych zdrowotnych, psychologicznych i społecznych skutków przemocy;
8. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga współdziałania wielu instytucji i służb: policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, pomocy społecznej, psychologów, szkoły a także władz samorządowych na rzecz tworzenia lokalnego systemu pomocy rodzinie;
9. Każda forma pomocy i przeciwdziałania przemocy w rodzinie przynosi wymierne rezultaty ekonomiczne, społeczne i zdrowotne, znacznie ograniczając koszty wydatkowania środków publicznych na walkę ze skutkami przemocy takimi jak koszty leczenia medycznego, absencje i zmniejszenie efektywności pracy, obniżenie materialnego poziomu życia rodziny aż do bezdomności i ubóstwa co powoduje wzrost liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej.

Wspólnymi celami wszelkich działań i tworzenia programu przeciwdziałania pomocy są:

- Zapobieganie i reagowanie na wszystkie formy przemocy;
- Ochrona ofiar przed dalszym maltretowaniem i zapewnienie im pomocy;
- Obciążenie sprawców odpowiedzialnością oraz zapewnienie im możliwości reedukacji;

- W pierwszej kolejności, ze względu na zagrożenie życia i zdrowia ofiar, tworzenie systemu powinno zacząć się od budowania systemu pomocy dla ofiar, w drugiej kolejności – programów pomocy dla sprawców przemocy;
- Niezbędne jest na szczeblu lokalnym rozpoznanie problemu przemocy w rodzinie i specyficznych potrzeb danego rejonu w zakresie pomocy;
- Celem stworzenia zespołów, profesjonalnie udzielających pomocy, konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych, przeznaczonych na szkolenia specjalistyczne w zakresie przemocy w rodzinie;
- Podstawową strategią na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest edukacja społeczna poprzez spotkania środowiskowe, pogadanki z rodzicami, szkolenia kadry pedagogicznej, kampanie w środkach przekazu, których celami są:
 - podniesienie świadomości społecznej o występowaniu i rozpowszechnianiu przemocy w rodzinie;
 - dostarczenie szczegółowych informacji o dostępnej pomocy;
 - zmiana wartości społecznych oraz postaw wobec problemu;
 - promowanie działań służących rozwiązaniu problemu;
 - uświadamianie ofiarom ich praw, a sprawcom ich odpowiedzialności prawnej.

Każdy rodzaj przemocy, nawet o niewielkim stopniu nasilenia, wymaga interwencji, aby powstrzymać maltretowanie. W innym przypadku, przemoc będzie się nasilała i pozostanie w ukryciu.

Obowiązujące akty prawne dotyczące aktów przemocy:

1.Ustawa zasadnicza, jaką jest **Konstytucja RP**, gwarantuje obywatelom ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy w art.40 w brzmieniu” „Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się kar cielesnych.”

2.Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz.1493)

3.Ustawa kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 z późn. Zm.)< w szczególności w następujących artykułach: Art. A. 148, - Art. 149, - Art.167, -Art. 157. – Art. 157 a, - Art. 160, - Art. 162, Art. 189, - Art. 190, - Art.191, -Art.197, - Art. 200.-Art. 201, - Art.202, - Art.207, - Art.210, - Art. 217.

4.Ustawa kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89 poz.555 z późn. Zm), w szczególności artykuł: Art. 304**5. Ustawa kodeks postępowania cywilnego** (Dz.U. z 1964r. Nr 43 poz. 296 z późn. zm), w szczególności Art.572

6. Ustawa o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2004r., Nr 64,poz 593 z późn. zm.),

W szczególności artykuły: Art. 2, - Art.7, -Art.17, - Art. 46, - Art. 47, - Art.70, - Art.107

7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2002r., Nr 147,poz. 1231 z późn. zm.), w szczególności artykuły: -Art. 2, - Art.4

Cel główny programu:

I. Ochrona przed przemocą i jej skutkami, poprzez wykonanie następujących założeń:

Założenia programowe- zadania:

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska i liczby zdarzeń z udziałem przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie skuteczności oddziaływań w przeciwdziałaniu przemocy poprzez rozwój i sprawną pracę zespołu interdyscyplinarnego.
3. Zapewnienie kompleksowej ochrony i pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Inicjowanie działań mających na celu podniesienie wiedzy , świadomości społecznej, i empatii wobec zjawiska przemocy w środowisku lokalnym.

II. Cele krótkofalowe:

1. Bieżąca realizacja założeń programowych

- zabezpieczenie bazy lokalowej – lokali zastępczych dla doznających przemocy, jako głównego warunku powrotu do zdrowia
- zapewnienie bezpiecznego schronienia izolującego ofiary przemocy od sprawcy
- zapewnienie dostępu do pomocy medycznej, psychologicznej i prawnej
- współpraca z organami i placówkami realizującymi proces pomocy (Policja, Sądy)
- monitorowanie przebiegu działań pomocowych służb chroniących przed przemocą
- inicjowanie działań zmierzających do podniesienia świadomości społecznej w środowisku lokalnym w zakresie zjawiska przemocy
- finansowanie i prowadzenie szkoleń edukacyjnych i działań naprawczych wobec sprawców zjawiska przemocy
- finansowanie i organizowanie szkoleń podnoszących wiedzę i umiejętności rodziców w przeciwdziałaniu przemocy, prowadzące do zmniejszenia liczby zdarzeń i osób ponoszących szkody
- finansowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, opiekunów i innych służb, realizatorów zadań programu
- udzielanie pomocy psychologicznej ofiarom poprzez konsultacje z psychologiem, udział w pracy grupy wsparcia dla ofiar przemocy
- koordynowanie prac w systemie wczesnego rozpoznawania nieprawidłowości i sytuacji problemowych wśród rodzin podopiecznych korzystających z pomocy służb

- dokonywanie ewaluacji prowadzonych działań

III. Cele długofalowe:

1. Zmniejszanie liczby zdarzeń i negatywnych skutków wynikających z doznawanej przemocy poprzez:

- zwiększanie dostępności do udzielanej pomocy psychospołecznej, socjalnej i prawnej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc
- prowadzenie szkoleń edukacyjnych, i działań naprawczych wobec sprawców zjawiska przemocy
- zatrudnianie wykwalifikowanej kadry specjalistów, mającej wiedzę i doświadczenie w pracy z ofiarami przemocy (specjalizacje, rekomendacje PARPY, Niebieskiej Linii)
- wspieranie, poprzez finansowanie, tworzonych grup programowych, świetlic i ośrodków organizujących formy aktywności dla dzieci i młodzieży z programem nauki zastępowania agresji
- realizowanie przedsięwzięć i programów edukacyjnych, profilaktycznych i naprawczych wobec zjawiska przemocy, dla lokalnej społeczności
- wspieranie i finansowanie działań (szkoleń) osób i instytucji służących unikaniu i pomniejszaniu wtórnej wiktymizacji ofiar
- kierowanie dokumentacji do zespołu interdyscyplinarnego powiadamianie organów ścigania i sądu
- finansowanie kosztów pomocy zdrowotnej i terapeutycznej poza zadaniami objętymi finansowaniem z NFZ, w tym zwrot kosztu dojazdów do ośrodków pomocy
- stworzenie miejsca pobytu i finansowanie udziału sprawców przemocy w programach edukacyjno- korekcyjnych
- wspomaganie merytoryczne, finansowanie i wyposażenie, miejsc realizacji programu w sprzęty, urządzenia i materiały niezbędne do realizacji zadań
- współpraca osób poszkodowanych, korzystanie z pomocy instytucji/ partnerów w realizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych, naprawczych i rehabilitacyjnych związanych ze zjawiskiem przemocy

Partnerzy uczestniczący w realizacji programu:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosakowie ,
Komisariat Policji w Kosakowie,
Inspektor Oświaty i Wychowania,
Pełnomocnik Wójta ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kosakowie,
Interdyscyplinarny Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
NZOZ w Kosakowie - wykonywanie obdukcji ,
Straż Gminna,
„Punkt Pomocy Rodzinie”,
Szkoły Podstawowe i Gimnazjum- psychologowie,
pedagodzy, nauczyciele, pracownicy szkół,
Parafie,
Urząd Gminy w Kosakowie
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

IV. Wnioski do działań w praktyce

1. Zabezpieczenie w budżecie Gminy środków na następujące działania;

- zabezpieczenie środków finansowych na szkolenia specjalistyczne w zakresie przemocy w rodzinie
- reprezentację prawną w postępowaniu sądowym osób, których sytuacja życiowa tego wymaga
- finansowanie kosztów specjalistycznej pomocy psychologicznej i medycznej wynikającej z przemocy, nie objętych refundacją NFZ-u, *po zwróceniu się na piśmie ośrodków leczących*
- zabezpieczenie środków na zwrot kosztów pozostawiania pracowników socjalnych w gotowości i wykonywanie niezbędnych interwencji po godzinach pracy,
- zawarcie regulacji (rekompensaty poniesionych kosztów) w umowach o prace

2. Zapewnienie bezwzględnej współpracy służb;

W systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gmina Kosakowo posiada niezbędne zasoby, jest to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosakowie, mający zasoby kadrowe i bazę z wyposażeniem technicznym oraz dostęp do środków finansowych umożliwiających efektywną realizację założeń programu.
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez członków posiadających przeszkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- „Punkt Pomocy Rodzinie” – interwent, psycholog posiadający specjalizację II stopnia w psychologii klinicznej.
- pedagodzy szkolni – w każdej ze szkół, realizujący zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w ramach „Szkolnych Programów Profilaktycznych”,
- nauczyciele, prawnik, pracownicy socjalni, dzielnicowi, kuratorzy, pielęgniarki środowiskowe,
- grupy samopomocowe „AA” i „Al - Anon” współpracujące z Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- stała współpraca z instytucjami mającymi w zakresie swoich działań pomoc ofiarom i ochronę przed przemocą,
- Komisariat Policji w Kosakowie, realizujący poprzez aktywność dzielnicowych procedurę Niebieskiej Karty.

Partnerami w realizacji programu mogą być osoby lub instytucje, w których działaniach, założenia programowe wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stanowią znaczącą część obszaru działalności statutowej. Odbiorcami programu są wszyscy mieszkańcy Samorządowej Wspólnoty Gminy Kosakowo.

V. Formy realizacji działań:

Praca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kosakowie, Zespołu Interdyscyplinarnego ściśle powiązana ze współpracą z wymienionymi realizatorami programu.

VI. Sposób Finansowania:

Podejmowane działania realizacyjne programu, będą finansowane ze środków budżetu Gminy Kosakowo. Przewiduje się również współudział w finansowaniu w/w działań ze środków Unii Europejskiej w ramach działań wspólnotowych.

UZASADNIENIE

W związku z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz jej nowelizacją, na organy władzy samorządowej, w tym na gminy nałożono zadania, których realizacja ma chronić obywateli przed przemocą w rodzinie. Realizacja zadań wymaga zmiany przekonań i postaw wszystkich odbiorców programu, wobec zjawiska przemocy. Może się to dokonać poprzez szeroką edukację społeczną, działanie służb, aktywność współrealizatorów zadań. Realizacja programu w perspektywie będzie prowadziła do zmniejszania skutków społecznych i kosztów ponoszonych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie .